

Kraków, 9 czerwca 2014

Wyzwania i trudności geoekonomii w Unii Europejskiej

Tomasz Grzegorz Grosse
Uniwersytet Warszawski

Kryzys ukraiński 2014

1. Geopolityczne starcie USA i Rosji.
2. Europa mimo postępów integracji - niesamodzielna geopolitycznie, bez jednolitej strategii, „rozdarta” wewnątrznie, i bez unijnych instytucji antykryzysowych.
Dlatego zajmuje pozycję wyraźnie drugoplanową (wobec USA i Rosji).
3. Odpowiedź Zachodu na kryzys słaba. „Sankcje” europejskie to „czeki bez pokrycia”.
4. Jest to dowód słabnięcia Zachodu i schyłku „Pax Americana”.

Geoekonomiczna przewaga Rosji (1)

- Rosja konsekwentnie stosuje zasady **geoekonomii** w polityce energetycznej (jest ona instrumentem uzyskiwania nie tylko asymetrycznych przewag gospodarczych, ale także presji politycznej realizującej cele geopolityczne).
- Zależność Europy od rosyjskich źródeł energetycznych sięga około 30 procent. W przypadku gazu ziemnego największa gospodarka UE (niemiecka) opiera się w 35 proc. na dostawach z Rosji. Polska w niemal 80 proc., Bułgaria, Czechy, Słowacja, Finlandia i kraje nadbałtyckie w 100. Około 50 proc. dostaw gazu do Europy płynie przez terytorium Ukrainy.

Geoekonomiczna przewaga Rosji (2)

- **Dywersyfikacja nie jest możliwa prędko.**

Nawet cały eksport amerykańskiego gazu, który ma sięgnąć 6-7 mld stóp sześciennych dziennie w 2025 roku to zaledwie 40% importu rosyjskiego gazu do UE.

- **Sankcje USA na eksport nowych technologii energetycznych i odpowiedź Rosji:**

kontrakt gazowy z Chinami (400 mld\$ na 30 lat, docelowo może objąć porównywalną wielkość dostaw co do UE).

Geoeconomiczna przewaga Rosji (3)

- **Odpowiedź Europy na „dywersyfikację”:**
 - finalizacja South Stream (gazociąg poł., początek budowy w czerwcu 2014),
 - podpisanie kontraktu BP z Rosneft (Petersburg 2014; wydobywanie ropy z łupków; Rosneft jest objęty sankcjami),
 - wymiana aktywów między korporacją BASF a rosyjskim Gazpromem. Rosyjski potentat obejmie 100 proc. udziałów Wingas, zajmującej się przechowaniem i dystrybucją gazu w Europie.

Co jest przyczyną słabości Europy?

- Skutki kryzysu w strefie euro:
 - wzrost w strefie euro w 1 kw. 2014 0,2 proc PKB;
 - centrum odczuwa problemy: w 1 kw. 0% we Francji, -1.4% Holandia, -0.4 Finlandia (8 kw. bez rozwoju), -0.1 Włochy.
- Gospodarka b. wrażliwa na szok zewnętrzny – ostre sankcje mogą kosztować Niemcy niemal 1 proc. mniej PKB w 2014 (raport KE) [prognoza 1.8%].
- Presja biznesu oraz wyborców: „trzęsienie ziemi” podczas wyborów do PE 2014 (Fr, UK, Dan, Gr., Hol., Aus.).

Cele firm europejskich (i nie tylko firm)

- W ostatnich latach ok. 6.200 firm niemieckich zainwestowało ponad 20 mld euro w Rosji.
 - **W trakcie gdy politycy dyskutowali o „sankcjach”:**
 - szef Siemens’a spotkał się z W. Putinem w sprawie kolejnych inwestycji na terenie Rosji (mają przekroczyć 1 mld euro).
 - finalizacja sprzedaży 2 okrętów Mistral (1.2 mld€, początek szkoleń 400 rosyjskich marynarzy).
- Doraźne cele gospodarcze ponad długofalowymi geopolitycznymi?

Wnioski

- Presja demokracji i biznesu na polityków. Czy faworyzuje doraźne cele gospodarcze, ponad geopolitycznymi?
- Różnice interesów między MC – brak skutecznej odpowiedzi na kryzys geopolityczny.
- Brak wspólnej strategii, w tym **geoekonomicznej**.
- Europa jest słabym graczem geoekonomicznym, przewaga Rosji wynika nie tylko z jej zasobów, ale lepszej **strategii**, scentralizowanego **zarządzania** i **długofalowej polityki**. To Rosja wybrała czas i „pole bitwy” z Zachodem.

Więcej na ten temat:

Dziękuję za uwagę i zapraszam do dyskusji